

Я. Б. Пустовіт,

аспірант кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,  
Національний університет охорони здоров'я України імені П.А.Шупика

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-4572-1743>

З. В. Гбур,

д. держ. упр., професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного  
адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П.А.Шупика

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4536-2438>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.13.103

# ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДВИЩЕННІ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ: АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Ya. Pustovit,

Postgraduate student of the Department of Healthcare Management  
and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

Z. Hbur,

Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Professor of the Department of Healthcare Management  
and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine

## THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENHANCING UKRAINE'S DEFENSE CAPABILITIES: ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION

**У статті висвітлено питання використання штучного інтелекту у підвищенні обороноздатності України за позиції аспектів публічного управління. Штучний інтелект є однією з ключових інновацій у бізнесі, обороні та публічному управлінні. Успіх України значною мірою залежатиме від їх здатності використовувати та примножувати існуючий потенціал у сфері штучного інтелекту.**

**Впровадження технології штучного інтелекту в оборонно-промисловий комплекс є важливою складовою реформи всієї оборонної промисловості. Сьогодні ці технології цікаві Збройним Силам України як з точки зору захисту власного кіберпростору, так і з точки зору інноваційних розробок та створення нових надсучасних видів озброєння та техніки, зокрема для охоплення бойових середовищ. Визначено, що наразі в Україні прийнято шість програмних довгострокових документів у напрямку безпеки, що стосуються (прямо чи опосередковано) питань національної безпеки та обороноздатності України та вирішують питання використання штучного інтелекту, зокрема це Стратегія забезпечення державної безпеки, Стратегія національної безпеки України, Стратегія інформаційної безпеки, Стратегія кібербезпеки України, Стратегія воєнної безпеки України та Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України. Встановлено, що з метою підвищення обороноздатності України із використанням штучного інтелекту затверджено План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021–2024 роки та продовжено термін дії Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7. Виділено позитивні та негативні риси використання штучного інтелекту у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України. Визначено, що цілісного стратегічного документа, наприклад, стратегії розвитку штуч-**

ного інтелекту, у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України наразі немає, тому для розроблення такого документу, що забезпечуватиме національну безпеку та обороноздатності України необхідно розвивати та впроваджувати в національне законодавство найкращі світові практики, які враховують потенційні можливості та загрози штучного інтелекту, розробляти відповідні алгоритми та процедури для забезпечення належного рівня кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури, а також виявлення та запобігання загрозам.

*The article highlights the issue of using artificial intelligence to improve Ukraine's defense capability from the perspective of public administration. Artificial intelligence is one of the key innovations in business, defense and public administration. Ukraine's success will largely depend on their ability to utilize and multiply the existing potential in the field of artificial intelligence.*

*The introduction of artificial intelligence technologies in the defense industry is an important component of the reform of the entire defense industry. Today, the Armed Forces of Ukraine are interested in these technologies both in terms of protecting their own cyberspace and in terms of innovative developments and the creation of new advanced weapons and equipment, in particular for covering combat environments. It is determined that Ukraine has currently adopted six long-term security program documents that relate (directly or indirectly) to the issues of national security and defense capability of Ukraine and address the use of artificial intelligence, in particular, the State Security Strategy, the National Security Strategy of Ukraine, the Information Security Strategy, the Cybersecurity Strategy of Ukraine, the Military Security Strategy of Ukraine and the Strategy for the Development of the Military-Industrial Complex of Ukraine. It is established that in order to increase Ukraine's defense capability using artificial intelligence, the Action Plan for the Implementation of the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine for 2021-2024 was approved and the Program for Enhancing the Defense and Security of the State in terms of logistical support for the construction of the MX-7 national digital multichannel television network was extended. Positive and negative features of the use of artificial intelligence in the field of national security and defense of Ukraine are highlighted. It is determined that there is currently no comprehensive strategic document, such as a strategy for the development of artificial intelligence, in the field of national security and defense of Ukraine, therefore, in order to develop such a document that will ensure national security and defense of Ukraine, it is necessary to develop and implement into national legislation the best international practices that take into account potential.*

*Ключові слова: штучний інтелект, обороноздатність, національна безпека, публічна влада, загроза.  
Key words: artificial intelligence, defense capability, national security, public authority, threat.*

## АКТУАЛЬНІСТЬ

Враховуючи сучасні тенденції цифрової трансформації, штучний інтелект є однією з найбільш актуальних і затребуваних цифрових технологій і використовується для вирішення різноманітних завдань, пов'язаних з публічним управлінням та наданням послуг органами публічної влади. Штучний інтелект стає все більш затребуваним як в організації роботи органів публічної влади, так і в розробці та реалізації планів ефективного використання ресурсів цих органів.

Сьогодні штучний інтелект є частиною технологічної сфери суспільного розвитку, яка швидко розвивається та має великий потенціал у багатьох сферах, включаючи національну безпеку, національну оборону, військову медицину, військову логістику, розвідку та контррозвідку, повітряну розвідку тощо. Поява та розвиток штучного інтелекту сприяє трансформаційним змінам в оборонній промисловості, яка виступає головним імперативом забезпечення обороноздатності держави. Необхідність забезпечення національної безпе-

ки та обороноздатності України із використанням технологій штучного інтелекту стає першочерговим завданням військово-політичного керівництва України, що, зі свого боку, зумовлює актуальність тематики цього дослідження.

## ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Вивченням особливостей використання штучного інтелекту у забезпеченні обороноздатності держави займається багато науковців, зокрема: колектив вчених під керівництвом В. Хаустової наголошує, що штучний інтелект відкриває нові перспективи для оборонних технологій, тому існує нагальна потреба у дослідженні еволюції штучного інтелекту та можливостей, пов'язаних із новими технологіями. На думку науковців, на практиці мають місце великі сподівання щодо застосування методів і технологій штучного інтелекту в багатьох військових сферах, однак існують різні перешкоди та невирішені проблеми для подальших досліджень, щоб обґрунтувати позитивні результати використання штучно-

го інтелекту в забезпеченні обороноздатності країни [1]; І. Чепков висвітлює особливості використання передових наукових знань, технологічних розробок та інновацій для зміцнення обороноздатності держави та досягнення військової переваги у технологічній сфері [2]; Б. Демідов, Ю. Кучеренко та О. Матющенко визначають основні напрямки застосування технологій, що містять елементи та методи штучного інтелекту в оборонній сфері [3] тощо.

Однак, акцентуючи увагу на дослідженнях науковців, доцільно відзначити, що питання використання штучного інтелекту у підвищенні обороноздатності країни з позиції аспектів публічного управління залишаються недослідженими з точки зору практичного підходу.

## МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є висвітлити питання використання штучного інтелекту у підвищенні обороноздатності України за позиції аспектів публічного управління.

## РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Практика засвідчує, що питання використання штучного інтелекту у підвищенні обороноздатності України є важливими аспектами діяльності органів публічного управління. Важливі кроки такої діяльності розкриваються у наступному.

Так, у серпні 2021 року Міністерством цифрової трансформації України та Державним концерном "Укроборонпром" було підписано меморандум про наміри щодо консолідації зусиль для розвитку цифрової економіки, цифрових інновацій, зокрема сфери технологій штучного інтелекту [4].

Зазначається, що штучний інтелект є однією з ключових інновацій у бізнесі, обороні та публічному управлінні. Успіх України значною мірою залежатиме від їх здатності використовувати та примножувати існуючий потенціал у сфері штучного інтелекту.

Впровадження технології штучного інтелекту в оборонно-промисловий комплекс є важливою складовою реформи всієї оборонної промисловості. Сьогодні ці технології цікаві Збройним Силам України як з точки зору захисту власного кіберпростору, так і з точки зору інноваційних розробок та створення нових надсучасних видів озброєння та техніки, зокрема для охоплення бойових середовищ.

Меморандумом передбачено співпрацю за такими напрямками:

- 1) розвиток штучного інтелекту в національній безпеці та обороні;
- 2) створення дослідницьких проєктів зі штучного інтелекту у сфері національної безпеки (НДДКР, освітні програми тощо).

Наразі в Україні прийнято шість програмних довгострокових документів у напрямку безпеки, що стосуються (прямо чи опосередковано) питань національної безпеки та обороноздатності України та вирішують питання використання штучного інтелекту, великих даних та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у напрямку забезпечення обороноздатності України.

Одним із таких документів є Стратегія забезпечення державної безпеки [5], якою передбачено, що основними завданнями державної політики у сфері забезпечення національної безпеки є:

1) завершення створення національної системи кібербезпеки, подальший розвиток і зміцнення спроможностей такої системи;

2) оптимізація професійної координації з метою ефективного реагування на сучасні кіберзагрози в безпековому середовищі;

3) створення ефективної системи обміну інформацією між органами державної безпеки та впровадження ефективних механізмів доступу органів державної безпеки до державних електронних інформаційних ресурсів та автоматизованих інформаційно-довідкових систем, реєстрів, баз даних.

Важливим документом також є Стратегія національної безпеки України [6], згідно якої передбачено вирішити:

1) поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України, враховуючи зовнішню політику та внутрішні умови, це насамперед стрімкі технологічні зміни у сферах енергетики та біотехнологій, а також розробки у сфері штучного інтелекту, які докорінно змінюють економіку та суспільство;

2) розроблення системи зброї на основі нових фізичних принципів із використанням квантових, інформаційних, космічних, гіперзвукових, біотехнологій, а також технологій у сфері штучного інтелекту, створення нових матеріалів, робототехніки та автономних дронів.

У Стратегії національної безпеки України вказано, що основним завданням розвитку систем кібербезпеки є забезпечення кіберстійкості та кібербезпеки національних інформаційних інфраструктур, особливо в умовах цифрової трансформації. Таким чином посилюватиметься бойовий потенціал Збройних Сил України та інших сил національної оборони шляхом удосконалення та розвитку систем управління, зв'язку, інформації та матеріально-технічного забезпечення на основі сучасних технологій.

У контексті вивчення документів, якими підвищується рівень обороноздатності України, особливу увагу слід звернути на Стратегію інформаційної безпеки [7], яка передбачає те, що основним напрямком забезпечення інформаційної безпеки в Україні є:

1) протидія дезінформації та інформаційним операціям держав-агресорів;

2) створення систем раннього виявлення, прогнозування та запобігання гібридним загрозам, зокрема встановлення заходів протидії дезінформації та інформаційних заходів запобігання для якнайшвидшого досягнення визначених цілей;

3) національне та громадське виявлення і реагування на інформаційні загрози;

4) розвиток спроможностей сил оборони щодо протидії загрозам в інформаційному просторі.

Серед документів також доцільно відзначити Стратегію кібербезпеки України [8], якою передбачено те, що:

1) забезпечення кібербезпеки є одним із пріоритетів системи національної безпеки України;

2) слід наслідувати принцип розширення охоплення країн, які хочуть побудувати власну кіберрозвідку, придбання сучасних технологій для проведення розвідувально-диверсійних операцій у кіберпросторі та посилення державного контролю над національним сектором Інтернету;

3) потрібно сприяти забезпеченню національної безпеки і обороноздатності України.

Стрімко мінливий цифровий світ вимагає формування більш збалансованої та ефективної національної системи кібербезпеки, здатної гнучко адаптуватися до змін безпекового середовища, гарантувати громадянам України безпечне функціонування національного сектору кіберпростору та передбачати нові прогнози щодо можливості цифровізації в усіх сферах суспільного життя.

Важливим документом є Стратегія воєнної безпеки України [9], відповідно до якої зазначено, що у глобальному масштабі ключовим аспектом воєнної безпеки є порушення міжнародної системи безпеки після Другої світової війни, зокрема зростання невизначеності та непередбачуваності конкурентного середовища безпеки, спричиненого сучасним станом космічної, квантової, інформаційної, кібернетичної, гіперзвукової, біо-, нано- та інших галузей технологій, розробкою систем озброєння з використанням нових фізичних принципів, робототехніки та сучасних матеріалів, мілітаризацією навколосезонного космічного простору.

Визначені пріоритети можуть бути реалізовані шляхом здійснення таких ключових дій:

1) розвиток спроможностей щодо забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту під час підготовки та проведення комплексної оборони України;

2) вогневе ураження противника, авіація та протиповітряна оборона України, контроль прибережних регіонів, проведення спеціальних операцій, оборона територій України, управління та комплексне забезпечення збройних сил, відсіч агресії в кіберпросторі (здійснення кіберзахисту).

Серед документів визначальне місце займає Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України [10], згідно якої передбачено, що створення умов для розвитку оборонно-промислового комплексу України здійснюється шляхом виробництва високоефективного озброєння, військової та спеціальної техніки з використанням механізмів державно-приватного партнерства та військово-технічного співробітництва з іноземними державами. Глобальна тенденція розвитку оборонної промисловості характеризується особливо високою швидкістю технологічних змін і переходом до нових технологічних систем (штучний інтелект, розвиток нових комунікаційних технологій, біотехнології, електротехніка тощо). Оскільки нові ринки розвиваються, а наявні ринки звужуються, конкуренція між виробниками зброї посилюється. Тенденція розвитку зброї полягає в тому, що найбільші країни світу роблять активні кроки з модернізації своїх збройних сил. Зміни у способах ведення збройних конфліктів створюють нові вимоги до розробки зброї на основі нових фізичних принципів і технологій у сферах квантової, інформаційної, космічної, гіперзвукової, біотехнології та штучного інтелекту, використання матеріалів, робототехніки та автономності. Таким чином, розробляються безпілотні літальні апарати, вдосконалюється високоточна неядерна зброя.

Доцільно зауважити, що 12 травня 2021 року Кабінет Міністрів України Розпорядженням від № 438-р затвердив План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки [11],

згідно якого у цей період очікується низка заходів та законодавчих ініціатив, зокрема:

1) запровадження правового регулювання з питань формування національної політики у сфері штучного інтелекту;

2) запровадження державної підтримки впровадження технологій штучного інтелекту у пріоритетних галузях економіки;

3) впровадження технологій штучного інтелекту в національні системи кібербезпеки для аналізу та класифікації загроз і вибору стратегій для стримування та запобігання їх виникненню;

4) встановлення пріоритетних напрямків та основних завдань розвитку технології штучного інтелекту в документах оборонного планування тощо.

У серпні 2021 року Кабінет Міністрів України затвердив Програму підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7 [12]. Ця програма спрямована на забезпечення інформаційної безпеки в Україні з метою захисту життєво важливих інтересів громадян, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх інформаційних загроз. Основними завданнями цієї програми є:

1) побудова цілісної національної телекомунікаційної інфраструктури на базі національних операторів багатоканальної мережі цифрового телебачення;

2) розширення послуг цифрового телевізійного мовлення щодо зони покриття населення, тим самим, підвищуючи інформаційну безпеку країни;

3) реагування на негативний вплив пропаганди.

Однак у серпні 2022 року строк виконання програми продовжено до 2023 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення зміни до Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7" [13].

Необхідно відзначити, що 23 лютого 2023 року Верховна Рада України ратифікувала Угоду між Україною та ЄС про участь України у програмі ЄС "Цифрова Європа" [14]. Метою цього документу є посилення та просування потенціалу Європи в ключових сферах цифрових технологій. Перш за все, цей документ створює умови для участі України в програмах ЄС, які надають додаткові стимули та можливості для цифрової трансформації промисловості та суспільного життя, розвитку цифрової економіки, ІТ-бізнесу, штучного інтелекту та цифрового вдосконалення пропозиції громадян.

Таким чином, слід відзначити, що європейська орієнтація на цифровізацію суспільства та розвиток і поширення штучного інтелекту підтримується Україною з позиції органів публічної влади.

Зазначене свідчить про формування бачення щодо розробки спеціальних документів у сфері застосування технологій штучного, виходячи з існуючих оборонних потреб України в цілому. Але жодного цілісного стратегічного документа, наприклад, стратегії розвитку штучного інтелекту, у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України наразі немає.

Звертаючись до узагальнень, можна виділити позитивні та негативні риси використання штучного інтелек-

ту у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України. Деякі з найбільш позитивних функцій включають:

- 1) підвищення ефективності: штучний інтелект допомагає збирати й аналізувати великі обсяги даних, забезпечуючи швидший і точніший аналіз інформації та скорочуючи час, необхідний для прийняття рішень;
- 2) зменшення ризиків: штучний інтелект може допомогти запобігти катастрофам і мінімізувати ризики для Збройних Сил України, щоб зберегти націю в безпеці;
- 3) гарантія безпеки: штучний інтелект можна використовувати для забезпечення безпеки країн;
- 4) автоматизація контролю доступу до кордону та процесів виявлення та запобігання тероризму та злочинності: штучний інтелект може автоматизувати багато процесів захисту, зменшуючи ризик помилки та підвищуючи ефективність;

5) удосконалення зброї: штучний інтелект можна використовувати для розробки та вдосконалення зброї, яка дає Збройним Силам України перевагу на полі бою [15].

До негативних рис використання штучного інтелекту у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України відносяться:

- 1) етичні аспекти: використання штучного інтелекту може порушувати етичні принципи та права людини, особливо щодо конфіденційності персональних даних і застосування зброї;
- 2) ризики для безпеки: використання автономної зброї, керованої штучним інтелектом, створює ризики для безпеки та може призвести до нещасних випадків і непередбачуваних наслідків;
- 3) вразливість системи: штучний інтелект може стати мішенню для кібератак і вірусів, що може призвести до збоїв у роботі та непередбачуваних наслідків;
- 4) залежність від технологій: використання штучного інтелекту для оборонних можливостей може призвести до залежності від технологій, що може бути проблематичним у разі збоїв пристроїв і збоїв у мережі;
- 5) вартість: розгортання штучного інтелекту для оборонних цілей може бути дорогим і вимагати значних інвестицій у дослідження та розвиток технологій [15].

Розробка та придбання штучного інтелекту, здатного виконувати складні завдання з високим ризиком, які потрібні для забезпечення обороноздатності країни, відрізняється від придбання традиційного програмного забезпечення. Традиційне програмне забезпечення запрограмоване на виконання завдань на основі статичних інструкцій, а штучний інтелект запрограмований на навчання та вдосконалення поставлених завдань. Щоб навчити та запустити цей процес машинного навчання, потрібні великі набори даних, значна обчислювальна потужність і постійний моніторинг, щоб забезпечити належну роботу можливостей.

Підсумовуючи, доцільно наголосити, що для забезпечення національної безпеки та обороноздатності України необхідно розвивати та впроваджувати в національне законодавство найкращі світові практики, які враховують потенційні можливості та загрози штучного інтелекту, розробляти відповідні алгоритми та процедури для забезпечення належного рівня кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури, а також виявлення та запобігання загрозам.

## ВИСНОВОК

Таким чином, за результатами проведених досліджень визначено, що наразі в Україні прийнято шість програмних довгострокових документів у напрямку безпеки, що стосуються (прямо чи опосередковано) питань національної безпеки та обороноздатності України та вирішують питання використання штучного інтелекту, зокрема це Стратегія забезпечення державної безпеки, Стратегія національної безпеки України, Стратегія інформаційної безпеки, Стратегія кібербезпеки України, Стратегія воєнної безпеки України та Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України. Окрім того, затверджено План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки та продовжено термін дії Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7. Визначено, що цілісного стратегічного документа, наприклад, стратегії розвитку штучного інтелекту, у сфері забезпечення національної безпеки та обороноздатності України наразі немає, тому для розроблення такого документу, що забезпечуватиме національну безпеку та обороноздатності України необхідно розвивати та впроваджувати в національне законодавство найкращі світові практики.

## Література:

1. Хаустова В. Є. Решетняк О. І., Хаустов М. М., Зінченко В. А. Напрямки розвитку технологій штучного інтелекту в забезпеченні обороноздатності країни. БізнесІнформ. 2022. № 3. С. 17—26.
2. Чепков І. Б. Використання передових наукових знань, технологічних розробок та інновацій для зміцнення обороноздатності держави та досягнення військової переваги у технологічній сфері. Вісник Національної академії наук України. 2021. № 6. С. 59—62.
3. Демідов Б. О., Кучеренко Ю. Ф., Матющенко О. Г. Основні напрямки застосування технологій, що містять елементи та методи штучного інтелекту, в оборонній сфері. Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. 2018. № 4. С. 7—15.
4. Мінцифра та Укроборонпром розвиватимуть сферу штучного інтелекту в Україні. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-ta-ukroboronprom-rozvivatimut-sferu-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini>
5. Про Стратегію забезпечення державної безпеки: Указ Президент України від 16 лютого 2022 року № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5>.
6. Стратегія національної безпеки України: Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>.
7. Про Стратегію інформаційної безпеки: Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>.
8. Про Стратегію кібербезпеки України: Указ Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>.

9. Про Стратегію воєнної безпеки України: Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-3766>.

10. Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України: Указ Президента України від 20 серпня 2021 року № 372/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#Text>.

11. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021—2024 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України; План, Заходи від 12.05.2021 № 438-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438-2021-%D1%80#Text>

12. Про затвердження Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7: Постанова Кабінету Міністрів України; Програма від 11.08.2021 № 826. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826-2021-%D0%BF#Text>

13. Про внесення зміни до Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині матеріально-технічного забезпечення побудови загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2022 № 966. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-2022-%D0%BF#Text>

14. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу "Цифрова Європа" (2021—2027): Закон України від 23.02.2023 № 2926-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#Text>

15. Пацурія Ніно Бондовна. Впровадження технологій штучного інтелекту у забезпечення національної безпеки та обороноздатності України: проблеми та перспективи повоєнного періоду. Координата, 2023. URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8HKRiKzjo5wJ:https://coordynata.com.ua/vprovadzenna-tehnologij-stuchnogo-intelektu-u-zabezpecenna-nacionalnoi-bezpeki-ta-oboronozdatsnosti-ukraini-problemi-ta-perspektivi-povoennogo-periodu&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b-d>

#### References:

1. Khaustova, V.Ye. Reshetniak, O.I. Khaustov, M.M. and Zinchenko, V.A. (2022), "Directions of Development of Artificial Intelligence Technologies in Ensuring the Country's Defense Capability", *BiznesInform*, vol. 3, pp. 17—26.

2. Chepkov, I.B. (2021), "Using advanced scientific knowledge, technological developments and innovations to strengthen the state's defense capabilities and achieve military superiority in technology", *Visnyk Natsional'noi akademii nauk Ukrainy*, vol. 6, pp. 59—62.

3. Demidov, B.O. Kucherenko, Yu.F. and Matiuschenko, O.H. (2018), "Basic sectors of application of technologies containing elements and methods of artificial intelligence in the defense sphere", *Nauka i tekhnika Povitrianykh Syl Zbrojnykh Syl Ukrainy*, vol. 4, pp. 7—15.

4. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2021), "The Ministry of Digital and Ukroboronprom will develop the field of artificial intelligence in Ukraine", available at: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-ta-ukroboronprom-rozvivatimut-sferu-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini> (Accessed 05 June 2023).

5. President of Ukraine (2022), Decree "About the Strategy for ensuring state security", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5> (Accessed 05 June 2023).

6. President of Ukraine (2020), Decree "National security strategy of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (Accessed 05 June 2023).

7. President of Ukraine (2021), Decree "About the Information Security Strategy", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069> (Accessed 05 June 2023).

8. President of Ukraine (2021), Decree "About the Cyber Security Strategy of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013> (Accessed 05 June 2023).

9. President of Ukraine (2021), Decree "About the Military Security Strategy of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-3766> (Accessed 05 June 2023).

10. President of Ukraine (2021), Decree "Strategy for the development of the defense-industrial complex of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#Text> (Accessed 05 June 2023).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On the approval of the plan of measures for the implementation of the Concept of the development of artificial intelligence in Ukraine for 2021—2024", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438-2021-%D1%80#Text> (Accessed 05 June 2023).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On the approval of the Program for Increasing the State's Defense Capability and Security in Part of the Material and Technical Support for the Construction of the Nationwide Digital Multichannel TV Network MH-7", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 05 June 2023).

13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution "On making changes to the Program for increasing the defense capability and security of the state in terms of logistical support for the construction of the nationwide digital multi-channel television network MH-7", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 05 June 2023).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine "On the ratification of the Agreement between Ukraine and the European Union on the participation of Ukraine in the European Union program "Digital Europe" (2021—2027)", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#Text> (Accessed 05 June 2023).

15. Patsuriia, N.B. (2023), "Implementation of artificial intelligence technologies to ensure national security and defense capability of Ukraine: problems and prospects of the post-war period", available at: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8HKRiKzjo5wJ:https://coordynata.com.ua/vprovadzenna-tehnologij-stuchnogo-intelektu-u-zabezpecenna-nacionalnoi-bezpeki-ta-oboronozdatsnosti-ukraini-problemi-ta-perspektivi-povoennogo-periodu&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b-d> (Accessed 05 June 2023).

*Стаття надійшла до редакції 09.06.2023 р.*